

VELKÉ PRÍBEHY STARÉHO ORIENTU

JIRÍ TOMEK

C PRESS

Veľké príbehy starého Orientu

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.cpress.sk
www.albatrosmedia.sk

Jiří Tomek
Veľké príbehy starého Orientu – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA** a.s.

VELKÉ PRÍBEHY STARÉHO ORIENTU

MÝTY, BÁJE, EPOSY, POVESTI,
ROZPRÁVKY, LEGENDY A POVIEDKY
EGYPTA, MEZOPOTÁMIE, IZRAELA,
ARÁBIE, PERZIE A INDIE

Jiří Tomek

CPRESS
2017

Obsah

Úvod	6
I. STAROVEKÝ EGYPT	11
1. Ako boh Ré súdil Pravdu a Lož	13
2. Sinuhetovo dobrodružné putovanie	20
3. O egyptskej kráľovnej Hatšepsut, dcére boha slnka Amen-Réa	39
4. Ako princ vzdoroval svojmu osudu	51
II. MEZOPOTÁMIA	63
5. O kráľovi Gilgamešovi, ktorý chcel byť nesmrteľný	64
6. Kráľovná Semiramis	98
7. Ako múdry vezír zachránil Asýriu	119
III. IZRAEL-ARABSKÁ RÍŠA	139
8. Jozef a jeho bratia	140
9. Silný Samsom a ľstivá Dalila	162
10. O kráľovnej zo Sáby a kráľovi Šalamúnovi	176
IV. PERZIA	213
11. Ako statočný Ferídún premohol šacha posadnutého démonom	214
12. O horúcej láske krásnej Rúdábe a statočného Zála	234
V. INDIA	255
13. O hrdinskom Rámovi a krásnej Síte	256
14. Ako múdra Sávitrí preľstila boha smrti Jamu	280
Doslov	297
Zoznam použitej literatúry	307

Venujem Sofii Tomkovej, svojej najdrahšej vnučke.

Prepisy mien a termínov som založil na spôsobe ich transkripcie v príslušných encyklopédiách a odborných knihách uvedených v zozname použitej literatúry. Rovnako aj všetky uvedené údaje o jednotlivých príbehoch a prameňoch vychádzajú z uvedenej odbornej literatúry.

Autor

Úvod

Kniha ponúka panoramatický obraz najreprezentatívnejších mytologických, bájoslovných, rozprávkových a poviedkových textov piatich základných geograficko-kultúrnych oblastí starovekého Orientu: egyptskej, mezopotámskej, izraelsko-arabskej, perzskej a indickej, so snahou zachytiť základný mytologicko-bájoslovný obraz vymedzených oblastí.

6 Aj osobnosti, ktoré v jednotlivých príbehoch vystupujú, sú patrične reprezentatívne: egyptský dvoran Sinuhet, kráľovná Egypta Hatšepsut, egyptský princ Thutmose, sumerský hrdinný kráľ Gilgameš, asýrska kráľovná Semiramis, múdry Achikar, vezír asýrskeho kráľa Sinacheriba, Jozef, izraelský vykladač snov a správca Egypta, izraelský silák Samson, kráľ Šalamún a kráľovná zo Sáby, Zohak, perzský šah posadnutý démonom, perzský princ Zál a krásna princezná Rúdábe, statočný indický princ Ráma a princezná Síta a božská indická princezná Sávitrí.

A všetci títo mýtickí a bájni hrdinovia a hrdinky prežívajú neskutočne dramatické dobrodružstvá. Pri nich prichádzajú do styku s rôznymi božstvami starovekého sveta – s bohmi slnka Egypta a Babylonu Reom a Šamašom, s egyptským bohom múdrosti a písomníctva Thovtom, s múdrou egyptskou bohyňou Eset, s tvorcom živých tvorov a bohom rieky Níl Chnumom, s babylonským bohom búrky Adadom, s Ištar, babylonskou bohyňou lásky a krásy, s bohom sladkých vôd a múdrosti so všemocným Eom, s najvyšším bohom Asýrie Aššurom, s perzským bohom dobra a stvoriteľom sveta so všemocným Ormuzdom i s perzským bohom zla, temnoty a nepravdy Ahrimanom, s indickým bohom Šivom, darcom života, s kráľom indických bohov Indrom, so slnečným božstvom Višnom, i s bohyňou Savitrí, dcérou slnečného boha Savitra – a buď sa stretnú, alebo sa v bojoch potýkajú s mnohými nadprirodzenými bytosťami, prečudesnými netvormi a dravými zvieratami – s džinmi, šajtánmi, démonmi, maridmi, diablami, drakmi, hadmi, levmi, škorpiónmi – ľudmi, s nebeským býkom aj bájnym vtákom Simurghom.

Mnohí čitatelia zrejme poznajú mená zmienených mýtických a bájných postáv a majú snáď i predstavu o ich schopnostiach a určité vedomosti o ich

činach - napríklad vedľa, že Šalamún, kráľ Izraela, ktorý sa preslávil svojou múdrosťou, prijal na svojom dvore v Jeruzaleme krásnu kráľovnú zo Sáby a že vyriešil jej hádanky, že Semiramis mala v Babylone postaviť visuté záhrady a že Samson bol silák nad silákov -, ale zriedka o týchto osobnostiach čítali alebo z rozprávania počuli celistvé legendy, mýty, báje či poviedky, v ktorých sa mohli dozvedieť omnoho viac o ich podivuhodných a dobrodružných životoch.

A práve príbehy o týchto slávnych a bájných postavách starovekého orientálneho sveta ponúka naša kniha. Navyše sa v nej čitatelia dozvedia veľa zaujímavých vecí. Oboznámia sa napríklad s tým, ako si starí Egypťania predstavovali vznik sveta, zrodenie svojich hlavných božstiev a ako kráľovnej Hatšepsut prisúdili božský pôvod, akú mali Sumeri, Babylončania a Asýřčania predstavu o posmrtnom pobyte ľudských duší v podsvetí, o podobe konca sveta omývaného mŕtvymi vodami, za ktorými bol Dilmun, miesto večného života, a ako omnoho skôr než Izraeliti opísali potopu sveta.

Múdry Achikar v knihe preľstí faraóna Šabaku, ktorý chce, aby mu asýrsky vezír postavil palác medzi nebom a zemou, kráľ Šalamún na kúzelnom koberci obletí svet, rozumie reči zvierat a vtákov, prikazuje džinom a démonom, aby mu stavali mestá, priehrady a paláce, kráľovná zo Sáby kladie Šalamúnovi hádanky a predpovie osud sveta, démonickému kráľovi Zohakovi vyrastú z ramien dva hady, bájný vták Simurgh vychová perzského princa Zála, indický princ Ráma lieta na čarovnom voze a premôže pomocou čarovného luku boha Višnu armádu démonov a verná princezná Šavitri preľstí boha smrti Jamu a pred jeho smrtiacou sieťou zachráni svojho milovaného manžela, princa Satjavanta.

V najstarších literárnych dielach sveta sa riešia základné otázky ľudského života a snáď sa na ne aj nachádzajú odpovede - spravodlivé veci víťazia nad bezprávím podľa príslovia „kto druhému jamu kope, sám do nej padá“, človek má byť statočný, nikdy sa nesmie vzdať a svoj cieľ má dosiahnuť múdrosťou a vytrvalosťou, predurčený neblahý osud sa dá s podporou boha Réa a s pomocou svojej vernej ženy zlomiť, človek musí prekonať strach, s odvahou sa postaviť zlu a urputne proti nemu bojovať. Svojimi činmi si má zaslúžiť svoju zem, potom sa stáva nesmrteľným a jeho meno nezanikne. A musí stoť čo stoť čeliť podlým úkladom a nehoráznym klebetám a s najväčším úsilím hájiť svoju česť a svoje dobré meno. Taktiež by si mal ctiť svojich starých rodičov, mal

by sa o nich postarať a mal by odpustiť svojim súrodencom, ak mu ublížili a ak svoje zlé činy neskôr ľutujú.

V našej knihe sily dobra s pomocou perzského boha Ormuzda vždy zvíťazia nad silami zla a temna, ktoré vedie Ahriman, Duch zla. Aj v príbehu o Rámovi a Síte víťazi dobro a láska nad zlom a nenávisťou, a pevná, horúca láska dvoch mladých ľudí, krásnej Rúdábe a statočného Zála, prekoná dokonca dlhoročnú nenávisť ich rodov a zmieri ich.

8 A ak budú čítať staroveké diela ľudí, ktorí rozhodujú o osudoch svojich krajín, dozvedia sa, že majú panovať múdro, ku svojim poddaným majú byť láskaví a spravodliví a mali by pre nich ako kráľovná Semiramis stavať užitočné stavby; domy, tunely, cesty a zakladať záhrady a parky a privádzať do nich vodu z jazier a riek. Skôr ako viesť vojny majú vládcovia s inými panovníkmi vyjednávať a s ich krajinami obchodovať, ale so zbraňou v ruke sa musia ako Samson postaviť proti nepriateľovi, ak ohrozuje slobodu ich krajiny. A mali by sa obklopiť múdrymi dvoranmi, lebo múdri ľudia patria k najväčším bohatstvám a pokladom kráľov a krajín a rovnako dobre ako správca Jozef im budú ich krajinu pomáhať spravovať.

Vydajme sa do tajomného sveta starovekého Orientu, kolisky najstarších civilizácií ľudstva, do podivuhodných čias starovekých rozľahlých ríš a potešme sa ich zachovaným literárnym bohatstvom. Uvedené mýty, báje, legendy, poviedky a rozprávky, ktoré nás oboznamujú s veľkými témami, osobnosťami a príbehmi, patria do pokladnice svetového písomníctva a kultúry a stali sa modelom neskorších veľkých literárnych a umeleckých diel. Bez znalosti aspoň tých najzákladnejších mytologických textov je v mnohých prípadoch priam nemožné pochopiť rad umeleckých (predovšetkým výtvarných, samozrejme, i literárnych) diel minulosti aj súčasnosti; veď mnohé korene európskej civilizácie vyrástli práve zo starovekých mýtov.

V starých rozprávaniach, ktoré sa po dlhé tisícročia prenášali z generácie na generáciu, nájdeme všetku múdrosť a skúsenosť vekov a nespočetné množstvo príkladov hrdinstva, odvahy, obetavosti, hrdosti i mnohých ďalších rýdzich hodnôt skutočnej ľudskosti, ktoré majú svoju platnosť a pôsobivosť i v dnešnom modernom a rozbúrenom svete. Uvedené príbehy sú prerozprávane podľa prekladov zo starých papyrusov a klinopisných tabuliek, podľa nápisov

a reliéfov v hrobkách, chrámoch a na žulovej stéle Veľkej sfingy, podľa starých gréckych a biblických textov, arabských, etiópskych, židovských, aramejských legiend a bájí, anglického prekladu perzského eposu *Šáhnáme* (Knihy kráľov) a podľa diel českých významných indológov, ktorí spracovali indické eposy *Rámájana* a *Mahábhárata*. Nech vás, milí čitatelia, starodávne príbehy, ktoré sú plné kúziel, dobrodružstiev, dramatických dejov a napätia, zaujmú a strhnú svojim prostredím, tajuplnosťou a nenapodobiteľnou náladou.

I.
STAROVEKÝ
EGYPT

1. AKO BOH RÉ SÚDIL PRAVDU A LOŽ

Príbeh o bohovi slnka Réovi a dvoch bratoch, ktorí sa volali Pravda a Lož, je napísaný podľa dvoch mýtov. Prvým z nich je mýtus o stvoriteľskom bohovi Héliopolisu (Iunu) – Mesta Slnka – obsiahnutom v *Textoch pyramíd* z obdobia Starej ríše (asi 2649 – 2152 p. n. l.), druhým je mýtus *Pravda a Lož*, ktorý je napísaný hieratickým písmom novoegyptčinou na papyruse Chestera Beattyho II č. 10 682 uloženom v Britskom múzeu v Londýne. Jeho text sa zachoval dosť nedokonale, začiatok chýba úplne. Papyrus pochádza z 13. storočia pred naším letopočtom z obdobia 19. dynastie, samotný mýtus však vznikol v oveľa staršej dobe.

Prvý mýtus vykresľuje, ako si starí Egypťania predstavovali vznik sveta a zrodenie hlavných božstiev a ako podľa nich jednotliví bohovia a bohyně vyzerali a k akému druhu patrili.

Veľa rozprávok a povestí na celom svete prevzalo základný motív druhého mýtu. Drzý a krutý mladší brat Lož spočiatku podvodom pri súdnom spore pred bohom slnka Réom nad svojím starším bratom Pravdou víťazí, zásluhou Pravdovho syna je však nakoniec spravodlivo potrestaný. Konečné víťazstvo spravodlivej veci nad bezprávím podľa príslovia „kto druhému jamu kope, sám do nej padá“ je tiež základnou myšlienkou a mravným ponaučením tohto mýtu. V príbehu je tiež prezentovaný motív bratovraždy, ku ktorej však našťastie nakoniec nedôjde. Stretávame sa v ňom aj so zaujímavým pohľadom na staroegyptské súdnictvo. Poškodení sa už vtedy smeli dožadovať odškodnenia, čo mohlo viesť až k súdne nariadenému zmrzačeniu obvinenej strany.

K prvému mýtu odporúča autor z literárnych prameňov (v češtine) čítanie knihy „Mýty a legendy starého Egypta“ od britskej egyptologičky Joyce Tyldesleyovej (preklad Daniela Mičanová). Mýtus *Pravda a Lož* je potom z egyptského hieratického písma do češtiny doslova preložený v diele „Pověsti a legendy faraónskeho Egypta“ od českého egyptológa Břetislava Vachalu.

V českom jazyku prináša odlišné prerozprávanie mýtu *Pravda a Lož* Jiří Tomek v knihe „Bohové a faraoni“. Nie je však uvedené mýtom o stvoriteľskom bohovi Héliopolisu (Iunu).

ŠTVORENIE SVETA A EGYPTA

V dávnych, pradávnych dobách žil v temnom a nekonečnom priestore iba boh vodstva Nun. Vyzeral ako obrovský človek s veľkou žabou hlavou a do temnoty hľadel dvoma veľkými vypúlenými očami.

A iba praboh Nun vie, kedy sa z jeho oceánu vynoril nádherný lotosový kvet, ktorý vyniesol nad hladinu Réa, žiariaceho boha slnka. Ré sa zrodil sám zo seba a podobal sa mužovi so sokoľou hlavou a namiesto koruny mal veľký slnečný kotúč lemovaný posvätnou kobrou. Boh slnka svojím mocným svetlom zaplavil priestor a svojou čarovnou mocou stvoril svet.

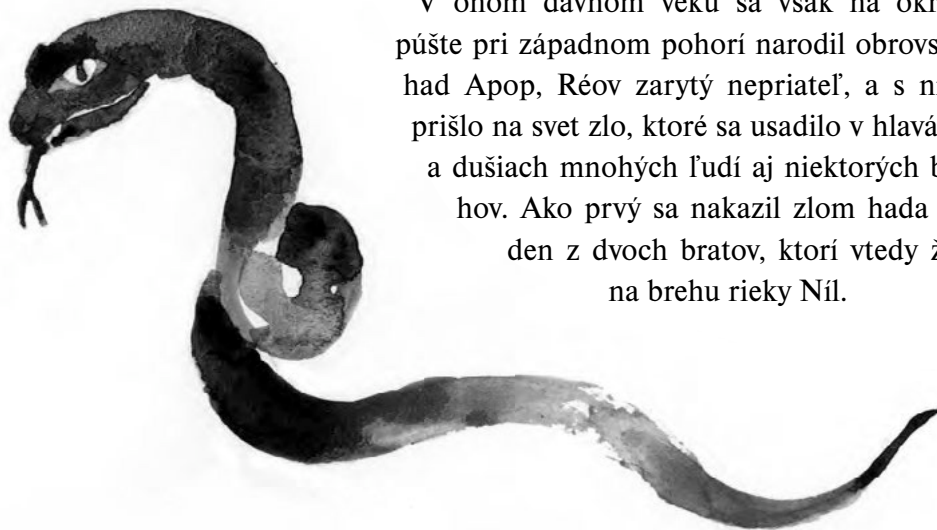
Najskôr svojím dychom a zo sliny zo svojich úst vytvoril boha vzduchu Šova a bohyňu vlhkosti Tefnut. Tým sa zakrátko narodili deti, boh zeme Geb

a bohyňa neba Nut, ktorí potom dali život ďalším bohom, bohovi Usireovi – vládcovi podsvetia, Sutechovi – bohovi búrok a oceánu, kráľovnej neba Eset a bohyni mŕtvych Nebthet. Eset a Usireovi sa narodil Hor – boh svetla. Niektorí bohovia mali postavy ľudí, ale ich hlavy boli zvieracie či vtácie. Šov a Tefnut mali hlavu leva, Horova hlava bola sokolia a Sutechova oslia. Iní bohovia mali hlavy ľudské. Medzi ne patrili bohyne Eset a Nebthet a boh Usire. Boh zeme Geb mal ale na ľudskej hlave ešte hus a bohyňa Nut dokonca na hlave nosila guľatú nádobu. Títo bohovia potom dali život ešte mnohým ďalším bohom a bohyniam.

Uprostred zeme, ktorá sa vznášala na vodách praoceánu, bol Egypt a ním ako tepna života pretekala rieka Níl. Ré vyslovil meno Chnum. Objavil sa boh rieky Níl. Postavu mal ľudskú, ale hlavu baraniu. Od oných pradávnych dôb preteká Egyptom rieka Níl a zaplavuje ho svojou vodou a úrodným bahnom. Zem osídlil boh Ré ľuďmi, zvieratami, vtákmi a hmyzom a nechal na nej vyrásť stromy, kry, trávnu a čarokrásne kvetiny.

Boh Ré vzal na seba podobu človeka, zasadol na trón a začal ľuďom vládnuť ako ich prvý panovník, faraón. Tisíce rokov panoval múdro a spravodlivo. Všetci ľudia žili v mieri a pokoji, nevedeli sa pretvarovať a hovorili iba pravdu. Nejestvovali žiadne vojny, hádky či rozpory, ľudia boha Réa velebili a vážili si jeho neskonalú dobrotu. Bol to zlatý vek pradávneho sveta, kedy ľudia poznali iba láskavosť, dobro a bratstvo.

V onom dávnom veku sa však na okraji púšte pri západnom pohorí narodil obrovský had Apop, Réov zarytý nepriateľ, a s ním prišlo na svet zlo, ktoré sa usadilo v hlavách a dušiach mnohých ľudí aj niektorých bohov. Ako prvý sa nakazil zlom hada jeden z dvoch bratov, ktorí vtedy žili na brehu rieky Níl.

BRATIA PRAVDA A LOŽ

I stalo sa, že sa obaja bratia v dospelosti zamilovali do krásnej dcéry ich suseda. Dievčina dala prednosť staršiemu bratovi Pravdovi a sľúbila, že sa za neho vydá.

Ohrdnutý mladší brat Lož si vymyslel lešť. Požičal staršiemu medenú dýku a v noci mu ju potajomky ukradol. Na druhý deň obvinil brata z krádeže a vyzval ho, aby s ním šiel k všemocnému Réovi, ten že ich rozsúdi. Keď obaja bratia padli pred Réom na zem, povedal mladší brat:

16 „Vládca nebies, včera som požičal svojmu bratovi medenú dýku a dnes mi ju nechce vrátiť. Tvrdí, že sa mu stratila. Ja si však myslím, že ju ukradol. Je azda možné, aby zmizla dýka, ktorá je taká veľká, že keď niekto zabodne jej čepeľ do hory Jal, dotýka sa jej rukoväť Kebských lesov?“

„Všemocný Ré, dýka sa mi cez noc naozaj stratila a márne som ju dnes ráno hľadal. Nemôžem vrátiť, čo nemám,“ obhajoval sa starší brat.

„Tak ty si si požičal dýku a nevrátil ju. Teda si ju ukradol,“ zahrnel Ré. „A okradnúť vlastného brata je ťažké previnenie. Aký trest žiadaš pre svojho staršieho brata?“ obrátil sa rozhnevaný Ré na žalobcu.

„Nech je jeho trestom slepota a nech slúži v mojom dome ako dverník,“ odpovedal mladší brat.

„Bude po tvojom,“ rozhodol stroho boh slnka Ré.

Prešibaný mladší brat veril, že susedova dcéra prestane mať slepca rada a že ju získa pre seba. Ale dievčina sa o slepého mládenca oddane starala, tíšila ho v utrpení a chystala sľúbenú svadbu.

Keď sa to mladší brat dozvedel, rozbesnel sa ako divý býk a prikázal sluhom, aby dverníka odviekli do púšte a predhodili ho svorke levov ako potravu. Sluhom sa však úbohého slepca uľúostilo. Potajomky ho odviekli do domu dievčiny a požiadali ju, aby s ním ešte dnes utiekla ďaleko na juh.

Na juhu Egypta si starší brat s dievčinou postavili dom, oslávili v ňom svoju svadbu a zanedlho sa im narodil synáčik. Bol to krásny, čulý a nadaný chlapec, ktorý miloval svojich rodičov, hlavne úbohého otca. Staral sa o neho, nosil mu jedlo a pripravoval pre neho nápoje.

Roky plynuli, chlapec rástol a stal sa mladým mužom. Raz večer, keď otca usadil v kresle a pod nohy mu dal stoličku, sa mladík opýtal:

„Kto ťa oslepil, drahý otče? Chcel by som ťa pomstiť.“

„Môj mladší brat Lož ma pripravil o zrak,“ odpovedal otec a rozpovedal synovi svoj príbeh.

17

SPRAVODLIVÁ POMSTA

Mládenec dlho neotáľal. Vzal desať bochníkov chleba, pútnickú palicu, mech s vodou, ostrý meč, obul si sandále a vydal sa na cestu. Na povraze viedol statného býka.

Dlho putoval, až prišiel na lúku, kde pastier jeho klamárskeho strýka pásol stádo býkov.

„Vezmi si moju palicu, mech na vodu a meč a postráž mi môjho býka, kým sa nevrátim z mesta,“ povedal mládenec pastierovi.

Po troch dňoch sa mladší brat vydal na pastviny, aby sa potešil pohľadom na svoje veľké stáda. Keď uvidel statného býka, prikázal ihneď pastierovi:

„Prived' mi zajtra toho býka. Dostal som chuť na jeho mäso.“

„Nie je tvoj. Nemôžem ti ho dať,“ povedal pastier.

„Všetky zvieratá sú predsa moje. Zveril som ti ich do opatery a pasieš ich na mojom pozemku,“ odpovedal mladší brat.

Keď sa mládenec dozvedel, že si strýc privlastnil jeho býka, vrátil sa k pastierovi.

„Kde je môj býk?“ spýtal sa. „Nikde v stáde ho nevidím.“

„Môj pán ho dal poraziť. Vezmi si ako náhradu iné zviera,“ odpovedal pastier.

„Ktoré z tých zvierat by mohlo stáť prednými nohami na ostrove Amon a konček chvosta si pritom omáčať v Rákosovom mori?“ spýtal sa mládenec. „Žiaden býk tu nie je taký veľký.“

18

„Hovoríš nezmysly,“ smial sa pastier. „Takého veľkého býka nieto na celom svete.“

Ešte v ten deň sa mládenec a jeho zradcovský strýc ukláňali pred všemocným Réom a žiadali, aby ich rozsúdil.

„Ešte nikdy som nevidel takého veľkého býka, ako hovoríš,“ odpovedal Ré mládenecovi, keď si vypočul jeho žalobu.

„A videl si, všemocný vládca vesmíru, takú veľkú medenú dýku, o akej ti pred rokmi hovoril môj strýc Lož?“ spýtal sa mládenec a pozrel sa Réovi odvážne do očí. „Súd spravodlivo, lebo vedz, že ja som slepcov syn. Zopakuj, prosím ťa, ten súd, ktorý sa ti vtedy nepodaril a naprav svoj mylný rozsudok.“

„Tak čo, človeče, čo ty mi povieš?“ obrátil sa Ré na mladšieho brata. Ten sa vykrúcal, ako len mohol, a keď videl, že mu vykrúcačky a výhovorky nepomáhajú, sebaisto prisahal:

„Pri tebe, všemocný vládca sveta, vedz, že môj starší brat Pravda nie je už roky medzi živými. Ale, ak je nažive, ako ten podvodník hovorí, nech ma tvoji služobníci zbavia zraku a nech sa stanem dverníkom pri vchode do jeho domu.“

Na to mládenec čakal. Nemeškal a vydal sa na juh Egypta, aby priviedol slepého otca. Akonáhle Ré slepca zbadal, prehlásil:

„Spoznávam ťa, čestný človeče. Prepáč mi môj nespravodlivý súd. Aby som odčinił kruté príkorie, ktoré som zavinił, vraciam ti zrak a silu mladosti. A tebe, falošný podvodník,“ obrátil sa Ré na mladšieho brata, „teba odovzdám svojim služobníkom. Dajú ti sto rán bičom, oslepia ťa a zavedú do domu tvojho

staršieho brata. Do smrti budeš robiť dverníka pri jeho vchode.“

Tak čestný mládenec pomstil otca a potrestal zlomyseľného a falošného strýca.

A pretože sa mnohí ľudia nakazili zlom hada Apopa, našli sa vo falošnom bratovi Lži a stali sa z nich klamári a podvodníci. Navyše prestali Ré poslúchať a reptali, že chcú lepšieho vládcu. Osočovali ho, že je nespravodlivý, že starobou ohlúpol, a napriek tomu im chce rozkazovať. Začali proti nemu pripravovať vzburu. I rozhneval sa boh slnka Ré spravodlivým hnevom a odišiel do nadoblačných výšav. Od tých dôb sa tam spolu s ostatnými bohmi preváža vo svojej zlatej slnečnej lodi.

Vládu nad Egyptom odovzdal Ré bohovi Usireovi, manželovi múdrej bohyně Eset. Keď sa však Usire odobral do ríše mŕtvych, kde sa stal pánom večnosti a kráľom mŕtvych, zasadol na trón faraóna Egypta jeho syn, boh Hor. Ani on však dlho nevydržal bojovať s ľudskou neznášanlivosťou a odišiel do nadoblačných výšav. Vládu nad Egyptom odovzdal faraónom ľudského rodu a prehlásil sa za ich boha. Svojou božskou silou im potom pomáhal vládnuť a potláčať zlo. Faraónom sa občas zjavoval, dával im múdre rady a prezrádzal im mocné kúzla.

2. SINUHETOVO DOBRODRUŽNÉ PUTOVANIE

Príbeh o Sinuhetovi je napísaný podľa najznámejšieho, najslávnejšieho a najobľúbenejšieho egyptského literárneho diela napísaného klasicou egyptčinou. Pôvodný text – Rozprávania zo života Sinuhetovho – sa zachoval v úplnom znení na početných papyrusoch, z ktorých najstaršie sú papyrussy Berlínskeho múzea č. 3 022 a 10 499 z XII. dynastie z čias okolo roku 1785 pred našim letopočtom, a na vápencových doštičkách, ktoré si zaobstarávali v rámci precvičovania žiaci pisárskych škôl. Formou poviedky napodobňuje životopisy veľmožov, ktorí si ich nechávali tesať do stien svojich hrobiek. Preto je prerozprávajú v prvej osobe. Jazykovo a literárne vycibrené rozprávanie začína zmienkou o násilnej smrti kráľa Amenemheta I. (v roku 1962 pred našim letopočtom).

Dvoran Sinuhet, ktorý bol členom družiny kráľovho syna a spoluvládcu Senusreta I., z obavy, že by mohol byť obvinený z účasti na atentáte na kráľa, utiekol z vojenského tábora a po nesmierne dobrodružnom putovaní sa dostal do Palestíny, kde vstúpil do služieb kráľa beduínov Amusanenšeho. Pomohol kráľovi zvíťaziť nad jeho nepriateľmi, v súboji na život a na smrť porazil obrovského súpera (tento zápas pripomína boj Dávida s Goliášom), oženil sa s kráľovskou dcérou, získal si obdiv svojich hostiteľov, nadobudol u nich bohatstvo a žil s nimi v blahobyte mnoho rokov. Stále viac a viac však túžil po návrate do vlasti a na staré kolená sa nakoniec na vyzvanie kráľa Senusreta I. vrátil do Egypta.

Sinuhet predstavuje ideálneho bojovníka a statočného egyptského hodnostára, ktorý sa v žiadnej nebezpečnej situácii nevzdáva, je vždy schopný prežiť a vďaka svojej vytrvalosti a múdrosti dokáže dosiahnuť cieľ.